

**Ide o štátnu pomoc?
Ak áno, je potrebné ju notifikovať
Európskej komisii?
(Príručka koordinátora pomoci)**

marec 2017

Obsah

1. KROK: POUŽÍVATE VEREJNÉ ZDROJE?	3
2. KROK: V PRÍPADE, AK JE ODPOVEĎ NA KROK 1 ÁNO, POUŽÍVATE VEREJNÉ ZDROJE VÝLUČNE NA VÝKON VEREJNÝCH PRÁVOMOCÍ ALEBO AKO PODNIK, KTORÝ VYKONÁVA HOSPODÁRSKU ČINNOSŤ?	3
3. KROK: POUŽÍVATE VEREJNÉ ZDROJE NA POSKYTOVANIE TOVAROV ALEBO SLUŽIEB?. 4	
4. KROK: V PRÍPADE, AK JE ODPOVEĎ NA KROK 3 ÁNO, PONÚKATE VAŠE TOVARY ALEBO SLUŽBY ZA TRHOVÚ CENU?.....	4
5. KROK: JE PRÍJEMCA POMOCI PODNIKOM?	5
6. KROK: V PRÍPADE, AK JE VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 5 ÁNO, POSKYTLA SA PODNIKU VÝHODA?.....	5
7. KROK: V PRÍPADE, AK JE VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 6 ÁNO, JE TÁTO VÝHODA SELEKTÍVNA?.....	5
8. KROK: V PRÍPADE, AK JE VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 7 ÁNO, NARÚŠA POMOC (SKUTOČNE ALEBO POTENCIÁLNE) HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ?	6
9. KROK: V PRÍPADE, AK JE VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 8 ÁNO, NARÚŠA POMOC OBCHOD MEDZI ČLENSKÝMI ŠTÁTMI EURÓPSKEJ ÚNIE?.....	6
10. KROK: V PRÍPADE, AK JE VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 9 ÁNO, ZVÁŽTE, ČI JE MOŽNÉ POMOC POSKYTNÚŤ V RÁMCI SCHVÁLENEJ SCHÉMY POMOCI.....	6
11. KROK: V PRÍPADE, AK VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 10 JE, ŽE POMOC NIE JE MOŽNÉ POSKYTNÚŤ V RÁMCI SCHVÁLENEJ SCHÉMY POMOCI, ZVÁŽTE, ČI NIE JE MOŽNÉ POSKYTNÚŤ POMOC V RÁMCI PRAVIDIEL PRE MINIMÁLNU POMOC.....	7
12. KROK: V PRÍPADE, AK VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 11 JE, ŽE POMOC NIE JE MOŽNÉ POSKYTNÚŤ V RÁMCI PRAVIDIEL PRE MINIMÁLNU POMOC, ZVÁŽTE, ČI JE POMOC VYŇATÁ Z NOTIFIKÁCIE EURÓPSKEJ KOMISII.	7
13. KROK: V PRÍPADE, AK VAŠA ODPOVEĎ NA KROK 12 JE, ŽE POMOC NIE JE VYŇATÁ Z NOTIFIKÁCIE EURÓPSKEJ KOMISII, ZVÁŽTE NOTIFIKÁCIU POMOCI EURÓPSKEJ KOMISII. ...	8

Cieľ príručky

Cieľom tejto príručky koordinátora pomoci je poskytnúť stručný a jednoduchý návod pre potenciálnych poskytovateľov štátnej pomoci a minimálnej pomoci ako cestou jednoduchých krokov určiť, či ide o štátnu pomoc a ak áno, či je potrebné ju notifikovať Európskej komisii.

Pre ďalšie informácie kontaktujte koordinátora pomoci:

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, Drieňová 24, 826 03 Bratislava

Odbor štátnej pomoci

Oddelenie informovanosti štátnej pomoci

Webové sídlo: www.statnapomoc.sk

e-mail: statnapomoc@antimon.gov.sk

1. KROK: Používate verejné zdroje?

V prípade, ak nevyužívate zdroje pochádzajúce od štátu, nepôjde o štátnu pomoc.

Za štátnu pomoc podľa článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa pokladajú len výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov. Za verejné zdroje možno považovať všetky zdroje rozpočtu verejného sektora. V prípadoch, keď orgán verejnej moci poskytne pomoc príjemcovi, toto opatrenie je vo svojej podstate pripísateľné štátu, aj keď je predmetný orgán po právnej stránke autonómny od iných orgánov verejnej moci. To isté platí aj v prípade, ak orgán verejnej moci poverí súkromný alebo verejný subjekt spravovaním opatrenia poskytujúceho výhodu.

Prostriedky verejných podnikov takisto predstavujú štátne zdroje podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, pretože štát môže usmerňovať ich použitie.

2. KROK: V prípade, ak je odpoveď na krok 1 áno, používate verejné zdroje výlučne na výkon verejných právomocí alebo ako podnik, ktorý vykonáva hospodársku činnosť?

V prípade, ak používate verejné zdroje výlučne na výkon verejných právomocí, nepôjde o štátnu pomoc.

Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa neuplatňuje v prípade, ak štát vykonáva verejnú právomoc, ani v prípade, ak verejné subjekty konajú ako verejné orgány. Subjekt je možné pokladať za subjekt vykonávajúci verejnú právomoc, ak predmetná činnosť tvorí súčasť základných funkcií štátu, alebo je spojená s týmito funkciami svojou povahou, cieľom a pravidlami, ktorým podlieha. Vo všeobecnosti je možné povedať, že pokiaľ sa štát nerozhodne zaviesť trhové mechanizmy, činnosti, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou právomocí úradnej moci a ktoré vykonáva štát, nie sú hospodárskymi činnosťami. Príkladmi takýchto činností sú:

- a) armáda alebo polícia,

- b) bezpečnosť a riadenie letovej prevádzky,
- c) riadenie a bezpečnosť námornej dopravy,
- d) dohľad na účely boja proti znečisťovaniu,
- e) organizácia, financovanie a výkon trestov odňatia slobody,
- f) rozvoj a revitalizácia pôdy vo verejnom vlastníctve orgánmi verejnej moci a
- g) zber údajov, ktoré sa použijú na verejné účely na základe zákonnej povinnosti dotknutých podnikov zverejniť tieto údaje.

Niektoré činnosti v oblasti vzdelávania a výskumnej činnosti alebo kultúry a ochrany kultúrneho dedičstva, vrátane ochrany prírody tiež môžu byť činnosťami nehospodárskeho charakteru.

Pokiaľ verejný subjekt vykonáva hospodársku činnosť, ktorú možno oddeliť (napr. formou oddeleného účtovníctva) od výkonu verejných právomocí, tento subjekt koná v súvislosti s touto činnosťou ako podnik. Ak túto hospodársku činnosť, naopak, nemožno oddeliť od výkonu verejných právomocí, činnosti, ktoré vykonáva tento subjekt, zostávajú ako celok spojené s výkonom týchto verejných právomocí, takže sa naň nevzťahuje pojem podnik.

3. KROK: Používate verejné zdroje na poskytovanie tovarov alebo služieb?

V prípade, ak nepoužívate verejné zdroje na poskytovanie tovarov alebo služieb, nepôjde o štátnu pomoc.

Hospodárskou činnosťou je každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu.

4. KROK: V prípade, ak je odpoveď na krok 3 áno, ponúkate Vaše tovary alebo služby za trhovú cenu?

V prípade, ak podnik zaplatí za tovar alebo služby trhovú cenu, nepôjde o štátnu pomoc.

Naopak, ak podnik platí za tovar alebo služby nižšiu ako trhovú cenu, mohol by byť príjemcom štátnej pomoci, pretože by mu týmto bola poskytnutá určitá ekonomická výhoda. Pôjde napr. o prípady, ak by suma za ktorú kupuje nehnuteľnosť bola nižšia ako jej trhovú hodnotu (pod trhovou hodnotou sa rozumie najmenej taká suma, za akú sa v danom čase a na danom mieste obvykle predávajú na dohodnutý účel rovnaké alebo porovnateľné nehnuteľnosti). Výhoda pre podnik bude spravidla predstavovať rozdiel medzi trhovou cenou nehnuteľnosti a zvýhodnenou cenou, za ktorú sa nehnuteľnosť predáva. V takom prípade by bolo potrebné posudzovať toto opatrenie v zmysle pravidiel pre štátnu pomoc.

5. KROK: Je príjemca pomoci podnikom?

Ak príjemca pomoci nie je podnikom, poskytnutá pomoc nebude štátnou pomocou.

Pravidlá štátnej pomoci sa vzťahujú len na podniky podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, t. j. subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie a spôsob financovania. Klasifikácia subjektu ako podniku sa vždy týka konkrétnej činnosti. Subjekt vykonávajúci hospodársku a nehospodársku činnosť sa pokladá za podnik len v súvislosti s vykonávaním hospodárskej činnosti. V takomto prípade je vhodné formou oddeleného účtovníctva oddeliť výkon hospodárskych a nehospodárskych činností.

6. KROK: V prípade, ak je Vaša odpoveď na krok 5 áno, poskytla sa podniku výhoda?

V prípade, že pomoc nepredstavuje žiadnu výhodu, nepôjde o štátnu pomoc.

Výhodou je, podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, každá hospodárska výhoda, ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok, teda bez zásahu štátu. Relevantný je len vplyv opatrenia na podnik, a nie príčina ani cieľ zásahu štátu. Výhoda je prítomná vždy, keď sa v dôsledku zásahu štátu zlepší finančná situácia podniku za podmienok, ktoré sú odlišné od bežných trhových podmienok. Posudzuje sa to tak, že finančná situácia podniku po prijatí opatrenia sa porovná s jeho finančnou situáciou v prípade, že by sa opatrenie neprijalo. Keďže podstatný je len vplyv opatrenia na podnik, nie je dôležité, či je výhoda pre podnik povinná v tom zmysle, že sa jej nemohol vyhnúť alebo ju odmietnuť. Z hľadiska pojmu štátna pomoc je relevantné nielen poskytnutie pozitívnych hospodárskych výhod, ale výhodu môže predstavovať aj oslobodenie od hospodárskej záťaže (napr. odpustenie penále).

7. KROK: V prípade, ak je Vaša odpoveď na krok 6 áno, je táto výhoda selektívna?

V prípade, že pomoc nie je selektívna, nepôjde o štátnu pomoc. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ sa nevzťahuje na opatrenia čisto všeobecného uplatnenia, ktorými sa nezvýhodňujú určité podniky alebo výroba iba určitého tovaru.

Nie na všetky opatrenia, ktoré zvýhodňujú hospodárske subjekty, sa však vzťahuje pojem pomoc – týka sa len tých opatrení, ktoré selektívnym spôsobom zvýhodňujú niektoré podniky alebo kategórie podnikov, alebo niektoré odvetvia hospodárstva. Napríklad poskytnutie zníženej ceny nájomného vopred určenému subjektu bez vytvorenia súťažného prostredia (bez verejného obstarávania) by mohlo predstavovať splnenie kritéria selektívnosti, nakoľko ide o opatrenie, ktoré selektívnym spôsobom zvýhodňuje konkrétne subjekty oproti iným subjektom.

8. KROK: V prípade, ak je Vaša odpoveď na krok 7 áno, narúša pomoc (skutočne alebo potenciálne) hospodársku súťaž?

V prípade, že pomoc nevedla, skutočne alebo potenciálne k tomu, že môže narušiť súťaž, nepôjde o štátnu pomoc.

Opatrenie poskytnuté štátom sa pokladá za opatrenie narúšajúce hospodársku súťaž alebo hroziace narušením hospodárskej súťaže, ak sa ním môže zlepšiť konkurenčné postavenie príjemcu v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťaží. Z hľadiska vymedzenia pojmu štátna pomoc sa nevyžaduje, aby narušenie hospodárskej súťaže bolo významné alebo značné. Samotná skutočnosť, že výška pomoci je nízka alebo že podnik, ktorý je jej príjemcom, je malý, nevyklučuje narušenie hospodárskej súťaže alebo hrozbu narušenia hospodárskej súťaže, pokiaľ však pravdepodobnosť tohto narušenia nie je len hypotetická.

9. KROK: V prípade, ak je Vaša odpoveď na krok 8 áno, narúša pomoc obchod medzi členskými štátmi Európskej únie?

V prípade, že pomoc neovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, nepôjde o štátnu pomoc.

Pomoc podnikom z verejných zdrojov predstavuje podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ štátnu pomoc len vtedy, keď ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. V tejto súvislosti nie je potrebné určiť, že pomoc má skutočný vplyv na obchod medzi členskými štátmi, ale len to, či môže mať vplyv na tento obchod. Súdy Európskej únie v prvom rade rozhodli, že ak finančná pomoc priznaná štátom posilňuje postavenie podniku v porovnaní s inými podnikmi, ktoré si konkurujú v obchode v rámci Európskej únie, tento obchod sa musí považovať za ovplyvnený pomocou.

Naopak, Európska komisia už vo viacerých rozhodnutiach dospela k záveru, že v prípadoch, kde malo opatrenie iba miestny vplyv, neovplyvnilo obchod medzi členskými štátmi Európskej únie.

10. KROK: V prípade, ak je Vaša odpoveď na krok 9 áno, zvážte, či je možné pomoc poskytnúť v rámci schválenej schémy pomoci.

Schéma pomoci je záväzný dokument, ktorý komplexne upravuje poskytovanie pomoci jednotlivým príjemcom.

Zoznam schválených, platných a účinných schém pomoci je možné nájsť na webovom sídle koordinátora pomoci www.statnapomoc.sk. Pomoc je možné poskytovať v rámci schém štátnej pomoci alebo schém minimálnej pomoci. Schémy štátnej pomoci sa delia na tie, ktoré je potrebné notifikovať Európskej komisii a tie, ktoré notifikácii nepodliehajú, ako sú napr. schémy štátnej pomoci na základe skupinových výnimiek.

V rámci schválenej schémy pomoci, poskytovateľ poskytuje pomoc jednotlivým príjemcom, ak spĺňajú všetky podmienky v rámci schválenej schémy, bez toho, aby sa

vyžadovalo ďalšie schválenie zo strany koordinátora pomoci, prípadne Európskej komisie.

11. KROK: V prípade, ak Vaša odpoveď na krok 10 je, že pomoc nie je možné poskytnúť v rámci schválenej schémy pomoci, zvážte, či nie je možné poskytnúť pomoc v rámci pravidiel pre minimálnu pomoc.

K opatreniu minimálnej pomoci (návrhu schémy minimálnej pomoci alebo návrhu na poskytnutie minimálnej pomoci ad hoc) vydáva koordinátor pomoci záväzné stanovisko, či príslušné opatrenie spĺňa podmienky na poskytnutie minimálnej pomoci podľa osobitných predpisov pre minimálnu pomoc. Opatrenia minimálnej pomoci nie je potrebné notifikovať Európskej komisii.

Minimálnu pomoc možno poskytnúť, ak spĺňa podmienky vyplývajúce z príslušných nariadení Európskej únie pre minimálnu pomoc:

- nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore rybolovu a akvakultúry.

12. KROK: V prípade, ak Vaša odpoveď na krok 11 je, že pomoc nie je možné poskytnúť v rámci pravidiel pre minimálnu pomoc, zvážte, či je pomoc vyňatá z notifikácie Európskej komisii.

K opatreniu štátnej pomoci vyňatej z notifikačnej povinnosti (návrhu schémy štátnej pomoci alebo návrhu na poskytnutie štátnej pomoci ad hoc) vydáva koordinátor pomoci záväzné stanovisko, či príslušné opatrenie spĺňa podmienky na poskytnutie štátnej pomoci podľa osobitných predpisov. Opatrenia štátnej pomoci vyňatej z notifikačnej povinnosti nie je potrebné notifikovať Európskej komisii.

Pomoc podnikom z verejných zdrojov, ktorá spĺňa kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, predstavuje štátnu pomoc a podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ sa musí Európskej komisii notifikovať. Podľa článku 109 ZFEÚ však môžu byť určené kategórie pomoci, ktoré sú vyňaté z notifikačnej povinnosti.

Príklady nariadení, podľa ktorých je pomoc vyňatá z notifikačnej povinnosti:

- nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014, o vyhlásení určitých kategórií pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a odbyte produktov rybolovu a akvakultúry za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

13. KROK: V prípade, ak Vaša odpoveď na krok 12 je, že pomoc nie je vyňatá z notifikácie Európskej komisii, notifikujte pomoc Európskej komisii.

Za účelom zabezpečenia úspešného výsledku notifikácie, skúste navrhnúť opatrenie tak, aby bolo v súlade s rámcami a usmerneniami používanými Európskou komisiou na schválenie štátnej pomoci. Je tiež možné navrhnúť opatrenie tak, aby bolo podobné už schváleným opatreniam. Taktiež odporúčame oboznámiť sa s predchádzajúcimi rozhodnutiami Európskej komisie, prostredníctvom ktorých je možné tiež vidieť, ako Európska komisia v daných prípadoch postupovala.

Tieto rozhodnutia sú publikované a dostupné v registri prípadov štátnej pomoci: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/.

v. r.

JUDr. Tibor Menyhart
predseda

Zdroje:

1. A step by step approach to deciding wheather there is state aid and wheather it needs to by notified to the European commission In: State Aid in Research, Development & Innovation: A Guide for Universities, Produced by AURIL & PraxisUnico, Christine Reid, Emyr Lewis & David Bembo
2. Department for Business Innovation & Skills: State aid: The Basics Guide
3. Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci)
4. Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 ZFEÚ